

Janus-kinase (JAK) remmers bij reumatische aandoeningen

Uw reumatoloog heeft u voorgesteld om een Janus-kinase (JAK) remmer te gebruiken. Dit is onderdeel van de behandeling van uw reumatische aandoening. Om dit medicijn goed te kunnen gebruiken, is het belangrijk dat u er meer over weet. Deze informatie vervangt niet de bijsluiter bij het medicijn.

Waarvoor wordt een Janus-kinase remmer gebruikt?

JAK-remmers zoals baricitinib (= Olumiant) of tofacitinib (= Xeljanz) kan voorgeschreven worden bij patiënten met verschillende vormen van reuma, bijvoorbeeld bij reumatoïde artritis of artritis psoriatica. JAK-remmers zijn erg kostbaar en worden daarom niet zomaar voorgeschreven. De meeste patiënten zijn goed te behandelen met (een combinatie van) reumaremmers, de zogenaamde DMARD's, zoals methotrexaat, prednison, leflunomide, sulfasalazine en hydroxychloroquine of NSAID's. Als de reuma ondanks deze behandeling toch actief blijft, kan de reumatoloog u voorstellen JAK-remmers (erbij) te gaan gebruiken.

Hoe werkt een Janus- kinase remmer?

Een JAK-remmer is een middel dat de werking van een specifieke enzymen, namelijk Janus-kinase (JAK) enzymen remt. De JAK enzymen zijn belangrijk in de communicatie tussen ontstekingscellen, en houden ontsteking in stand. Door JAK te remmen kan ontsteking geremd worden. Hierdoor vermindert de pijn, zwelling en stijfheid van de gewrichten waardoor er op langere termijn minder kans op gewrichtsschade is. De gunstige werking van Janus - kinase remmer kan vlot gemerkt worden, namelijk in de eerste weken van behandeling, maar maximaal effect kan nog optreden tot 8 tot 12 weken na starten van de behandeling. Soms duurt het echter langer en bij sommige mensen werkt het medicijn helaas niet of onvoldoende.

Mag ik een Janus- kinase remmer met andere geneesmiddelen gebruiken?

U kunt een Janus - kinase remmer samen met bijna alle geneesmiddelen gebruiken. Vertel uw huisarts, apotheker en specialist altijd welke geneesmiddelen u gebruikt.

Hoe gebruik ik de Janus- kinase remmer?

Baricitinib (= Olumiant) is verkrijgbaar in tabletten van 2 mg en 4 mg. Uw reumatoloog beoordeelt welke reumamedicijnen u kunt blijven gebruiken. U kunt de tablet het beste tijdens de maaltijd met een glas water innemen, zo beperkt u de kans op bijwerkingen. Slik de tablet in zijn geheel door. Het is verstandig altijd aan uw (tand) arts en uw apotheker te vertellen welke

medicijnen u gebruikt of als er iets aan u medicijngebruik verandert. Baricitinib tabletten bewaart u in de originele verpakking bij een temperatuur lager dan 30°C.

Tofacitinib (= Xeljanz) is verkrijgbaar in tabletten van 5 mg. Uw reumatoloog spreekt met u af welke dosering u gaat gebruiken. U kunt de tablet (ten) het beste tijdens de maaltijd met een glas water innemen, zo beperkt u de kans op bijwerkingen. Slik elke tablet in zijn geheel door. Het is verstandig altijd aan uw (tand) arts en uw apotheker te vertellen welke medicijnen u gebruikt of als er iets aan u medicijngebruik verandert. Tofacitinib tabletten bewaart u in de originele verpakking bij een temperatuur lager dan 30°C.

Welke bijwerkingen kunnen er zijn?

In de bijsluiter van de apotheek staan alle bijwerkingen van de desbetreffende JAK-remmer vermeld die voor kunnen komen. Bij de behandeling met JAK remmers treden er gemiddeld vaker infecties op dan anders het geval zou zijn, met name luchtweginfecties, en ook infecties met herpes zoster-virus (gordelroos). Andere minder vaak voorkomende bijwerkingen zijn diarree en misselijkheid. Gemeld zijn ook diep-veneuze trombose en longembolie.

Overige bijwerkingen

Sommige bloedwaarden kunnen veranderen, zoals de leverenzymen, nierfunctie en cholesterolgehalte met name bij baricitinub (= Olumiant). Uw bloedwaarden worden daarom regelmatig gecontroleerd.

Allergische reactie

Het kan voorkomen dat er een allergische reactie optreedt bij het gebruik van de medicijnen. De volgende klachten kunnen wijzen op een allergische reactie:

- beklemmend gevoel op de borst
- piepende ademhaling
- ernstige duizeligheid
- zwelling van de lippen, tong of keel
- jeuk
- huiduitslag

Wanneer mag u JAK-remmers niet gebruiken:

- Als u een mogelijke infectie heeft opgelopen, dan moet u stoppen met de medicijnen en contact opnemen met uw huisarts. Een infectie moet eerst genezen (eventueel door een behandeling) voordat u weer kunt starten met de medicijnen.
- Bij symptomen van of bewezen diep veneuze trombose (been/arm) of een longembolie.
- Vrouwen: als u zwanger wil worden of zwanger bent, of borstvoeding geeft.
- Mannen: als uw partner zwanger wil worden

Wat is het effect op vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding?

Het is erg belangrijk om uw reumatoloog te informeren als u zwanger wilt worden of al zwanger bent. Omdat er onvoldoende bekend is over het gebruik van JAK-remmers tijdens de zwangerschap of borstvoeding, wordt geadviseerd dit medicijn niet te gebruiken bij een actuele zwangerschapswens, zwangerschap of tijdens het geven van borstvoeding. Advies is om

anticonceptie te gebruiken tot 4 weken na gebruik van Tofacitinib en 1 week na baricitinib. Overleg met uw reumatoloog als u of uw partner overweegt om zwanger te worden.

Ondergaat u een operatie of tandheelkundige ingreep?

Gaat u naar de tandarts voor een ingreep of wordt u geopereerd? Geef dan aan dat u tofacitinib of baricitinib gebruikt omdat er misschien een verhoogd risico op infecties is na een operatie, hoewel hier vooralsnog geen aanwijzingen voor zijn. Overleg met uw reumatoloog of het nodig is tofacitinib of baricitinib tijdelijk te stoppen. Wij adviseren om uw (tand)arts op de hoogte te brengen dat u tofacitinib of baricitinib gebruikt zodat deze zo nodig maatregelen kan nemen. Het gebruik van tofacitinib of baricitinib kan het risico op infecties na operaties verhogen.

Wat moet ik nog meer weten?

- Voor u kunt beginnen met tofacitinib of baricitinib moeten we zeker weten dat u geen tuberculose (TBC) en/of chronische hepatitis B en C (ontsteking in de lever) heeft. Het kan zijn dat u hierop al eerder gecontroleerd bent. Bijvoorbeeld als u een behandeling heeft gehad met een biological.
- Tofacitinib of baricitinib mag niet worden toegediend op het moment dat u een infectie heeft. Als u klachten of symptomen heeft die kunnen passen bij een infectie zoals onder andere hoge koorts, ernstige kortademigheid of hoesten, overleg dan met uw arts. Bij ernstige infecties kan uw arts adviseren tofacitinib of baricitinib tijdelijk te staken.

Hoe krijgt u de tofacitinib of baricitinib in huis?

Verschillende dure medicijnen, zoals tofacitinib of baricitinib worden niet rechtstreeks vergoed worden vanuit de zorgverzekering. Uw ziekenhuis, het AMC, is vanaf deze datum verantwoordelijk voor het verstrekken van geneesmiddel en begeleiding van de toediening. De tofacitinib of baricitinib kunt u alleen ophalen bij de poliklinische apotheek van het AMC. Dit doet u na uw bezoek aan de reumatoloog of verpleegkundig reumaconsulent zodat zeker is dat gebruik van tofacitinib of baricitinib nog steeds noodzakelijk en veilig is op het moment dat u een nieuwe voorraad ophaalt.

De poliklinische apotheek en het apotheek servicepunt (ASP) organiseren samen de levering van de medicijnen. U ontvangt een brief waarin staat in welke weken van het komende jaar de medicatie voor u klaarligt. Deze planning valt meestal niet samen met uw afspraken op de polikliniek Klinische Immunologie en Reumatologie. Indien gewenst kunt u contact opnemen met de poliklinische apotheek om dit samen te laten vallen. U kunt dit doen tot circa 3 weken voor het moment dat u de medicijnen zou ophalen.

Gaat u binnenkort op vakantie?

Het plannen van een reis

Pas op reizen naar gebieden met een verhoogde kans op infecties. Overleg dit met het reisbureau of informeer via uw regionale GGD, het tropencentrum (www.tropencentrum.nl) of het Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadviesing (www.lcr.nl).

Tofacitinib of baricitinib en vaccinaties

Als u tofacitinib of baricitinib gebruikt mag u geen vaccinatie met levende, verzwakte virussen en bacteriën krijgen. Hieronder vallen onder meer vaccinaties tegen gele koorts, orale

poliovaccin, orale tyfusvaccin of BCG. Vertel de arts of verpleegkundige die u vaccinaties voorschrijft dat u Tofacitinib of baricitinib gebruikt.

Medicijnpaspoort

Als u op reis gaat is het verstandig een overzicht van alle medicijnen (medicijnenpaspoort) die u gebruikt mee te nemen. Dit kunt u opvragen bij uw apotheek. U heeft dan een document voor eventuele controles door de douane. Het is bruikbaar in geval van verlies van medicijnen of wanneer u een arts in het buitenland raadpleegt.

Engelstalige patiëntenbrief

Als u in het buitenland medische hulp nodig heeft, is het belangrijk dat u deze hulpverlener kunt vertellen welke ziekte(n) u heeft, welke medicijnen u gebruikt en hoe bij vragen uw eigen reumatoloog of bereikt kan worden. U kunt hiervoor een Engelstalige brief aan uw reumatoloog vragen. Neem hiervoor ruim voor uw vertrek (4-6 weken) contact op met uw reumatoloog of verpleegkundig reumaconsulent.

Heeft u nog vragen?

Als u nog vragen heeft of wanneer u twijfelt, neem dan gerust contact op met uw reumatoloog. U kunt hiervoor het beste een (telefonische) afspraak maken via het algemene telefoonnummer (020 - 566 2694). Ook kunt u contact opnemen met de verpleegkundig reumaconsulent tijdens het dagelijks telefonisch spreekuur (van maandag tot en met donderdag van 13.00 - 14.00 en vrijdag van 11:30 tot 12:15 uur via 020-566 3375) of via email (reumaconsulent@amc.uva.nl).

Wilt u meer informatie over de afdeling Klinische Immunologie en Reumatologie van Amsterdam UMC?

Kijkt u op: <https://www.amc.nl/web/specialismen/klinische-immunologie-en-reumatologie/klinische-immunologie-en-reumatologie/klinische-immunologie-en-reumatologie-polikliniek.htm>